برخی از کتب طبقات القراء

من نکات کلیای را عرض میکنم. در این بابی که ایشان فرمودند کتابهایی نوشته شده است. از قدیم و جدید. یعنی همینی که ایشان در این چند سطر گفتهاند. اینها را یادداشت بفرمایید. یکی از ابواب مهم کتاب طبقات القراء است. جور و واجور. این کتاب قدیمی برای دانی است. دوباره میخواهم تأکید کنم؛ در بحارالانوار، در إجازة الشيخ حسن بن الشهيد الثاني للسيد نجم الدين بن السيد محمد الحسيني بالإجازة الكبيرة المعروفة؛ ایشان اجازه کبیره صاحب معالم پسر شهید ثانی را مفصل آوردهاند. در صفحه شصت و یک صاحب معالم میفرمایند:

> و يروي أيضا كتاب طبقات القراء و المقرين و من تصدر للإقراء من عهد رسول الله ص إلى سنة خمس و ثلاثين و أربعمائة لأبي عمرو أيضا بالإسناد عن ابن عبد الودود قال قرأته على المقري أبي محمد عبد الصمد بن محمد بن بعيش الغساني قال سمعته على المقري النحوي أبي القاسم عبد الرحيم بن محمد الخزرجي قال سمعته على أبي داود سليمان بن أبي القاسم قال سمعته على مصنفه[1]

«و يروي»؛ یعنی پدرشان**«أيضا كتاب طبقات القراء و المقرين و من تصدر للإقراء من عهد رسول الله ص إلى سنة خمس و ثلاثين و أربعمائة»؛** چهار صد و سی و پنج. خود دانی چهارصد و چهل و چهار وفات کرده. یعنی نه سال بعدش وفات کرده. تا آن سال تمام طبقات را ذکر کرده.**«لأبي عمرو»؛** یعنی عثمان بن سعید دانی،**«أيضا بالإسناد»**؛ قبلاً سند را آوردهاند.**«عن ابن عبد الودود قال قرأته»؛** این طبقات را**«على المقري أبي محمد عبد الصمد بن محمد بن بعيش الغساني قال سمعته على المقري النحوي أبي القاسم عبد الرحيم بن محمد الخزرجي قال سمعته على أبي داود سليمان بن أبي القاسم»؛** همان کسی است که گفتم در مصحف سعودی اگر اختلاف شد کتاب او را ترجیح میدهند.**«قال سمعته على مصنفه»؛** این سند صاحب معالم و شهید ثانی برای کتاب طبقات القراء دانی است. حال در دستها هست یا نیست؟ من نمیدانم نسخه ای از آن در کتابخانه هست یا نیست. در نرمافزارها نیست. کتاب دانی، آن هم در علوم القرآن که زمینهای هست تا این کتاب باشد، اما این کتاب نیست. ایشان دارند میگویند که ما این کتاب را خواندهایم. تنها چیزی که برای من جالب بود این بود که چرا نیست، میگوید «راجعت هذا الكتاب عشرين مجلدا». بیست جلد است. از اینجا حدس زدم که چرا این کتاب نماند. چون حجیم بوده. سخت بوده. این کتاب طبقات القراء دانی است.

وقتی به بعد از او میآیید، همینطور نوشته شده. الذهبی دو کتاب طبقات القراء با دو نام دارد. یکی تذکرة الحفاظ و دیگری معرفة القراء الکبار.

شاگرد: همین رجال خودمان میباشد؟

استاد: بله، اما به طبقه. این جزء دو کتاب دارد. یکی نهایة الدرایات فی اسماء رواة و القرائات، این کتاب را که ندارید اما آن را خلاصه کرده و در کتاب غایة النهایة فی طبقات القراء به ترتیب حروف الفبا آنها را آورده است. مثلا مثل ابان بن تغلب شده اولین نفر. در غایة

النهایه به ترتیب حروف الفبا اسماء را آورده اما در طبقات از زمان خود حضرت شروع می‌کنند و شاگرد و استاد را می‌گویند. لذا طبقات القراء ذهبی هم به این صورت است.

در مقدمه غایة النهایه ابن جزری می‌گوید ابتدا کتاب نهایة الدرایه خودم را شروع کردم، از طبقات دانی برداشتم، از طبقات ذهبی هم برداشتم و علاوه‌بر آنها دو ثلث هم به آن اضافه کردم. یعنی سه برابر شده. می‌گوید اینها را آوردم و شد نهایة الدرایه. اما می‌گوید از بس حجیم شد آن را خلاصه می‌کنم و در غایة النهایه می‌آورم. اینها کتابهایی است که در فرمایشی که ایشان دارند باید مد نظر داشته باشیم.

طبقات القراء الکبار ابن سالار شافعی متوفی ۷۸۲ است. که بعد از ذهبی است. طبقات الحفاظ سیوطی و غایة النهایه ابن جزری. اینها کتابهایی هستند که به این فصل مربوط می‌شوند. در جلد اول، صفحه ۲۵۱ ، کتاب الاتقان سیوطی فصلی هست که مربوط به اینجا است؛ فصل في المشتهرين بالإقراء.هنوز بحث انواع تواتر مانده است. اما اینها مطالبی است که هر کدام جای خودش نیاز است.

---

[1]بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج۱۰۶، ص: ۶۱

بازبینی #2
ایجاد شده 4 آوریل 2024 12:34:31 توسط ... .
به روزرسانی شده 16 مه 2024 12:15:38 توسط ... .